

See lehekülg on tõlgitud masintõlkega [\[Linki\]](#). Masintõlkes võib olla vigu, mis võivad vähendada selgust ja õigsust; ombudsman ei vastuta mis tahes erisuste korral. Kõige usaldusväärsem ja õiguskindlam teave on algversioonis eespoolisel lingil (inglise keel). Lisateave on meie [keele- ja tõlkepoliitikas](#) [\[Linki\]](#).

Otsus juhtumi 1487/2016/EIS kohta - Otsus juhtumis 1487/2016/EIS seoses Euroopa Komisjoni vastusega kaebusele, milles väideti, et tubakatoodetel kasutatava pilthoiatusega häbimärgistatakse puudega inimesi

Otsus

Juhtum 1487/2016/EIS - **Alguskuupäev:** {0} 11/07/2017 - **Otsuse kuupäev:** {0} 11/07/2017
- **Asjassepuutuvad institutsioonid** Euroopa Komisjon (Edasine uurimine ei ole põhjendatud)
|

Juhtum käsitles Euroopa Komisjoni vastust kaebusele, milles väideti, et tubakatoodetel kasutatava pilthoiatusega häbimärgistatakse puudega inimesi.

Kaebaja, Saksamaa Schleswig-Holsteini sotsiaalvaldkonna ombudsman ja diskrimineerimisvastase büroo juht, väitis, et pilt, millel kujutatakse ratastoolis isikut ning mille kõrval on tekst „suitsetamine põhjustab insulti ja puuet“, näitab puudega inimesi halvasti valguses. Kõnealune pilt on üks omataolistest, mida komisjon pakub.

Komisjon selgitas, et piltide eesmärk on teavitada inimesi suitsetamise ohtudest. Ta lisas, et pildid valiti välja väga range valikumenetluse käigus.

Ombudsman uuris neid asjaolusid ja leidis, et komisjoni selgitus oli üldjoontes mõistlik. Seega otsustas ta, et kaebuse edasine uurimine ei ole praegu põhjendatud. Ta mõistab siiski, et puudega inimesed ja neid esindavad organisatsioonid võivad suhtuda selliste piltide avaldamisse negatiivselt. Seega on ombudsman seisukohal, et edaspidi, ning et saavutada eri huvide vahel parim võimalik tasakaal, oleks kasulik pidada enne tundlike piltide avaldamist nõu asjaomaste kodanikuühiskonna rühmitustega.

Kaebuse taust

1. Kaebuse esitaja on sotsiaalombudsman ja Schleswig-Holsteini diskrimineerimisvastase büroo juht Saksamaal.

2. ELi tubakatoodete direktiivis [1] nõutakse, et sigarettidel ja isevalmistatavate sigarettide

tubakapakenditel oleksid terviseohu ühendhoiatused, mis koosnevad i) pildist, ii) tekstihoiatusest ja iii) teabest loobumise kohta. Kasutatavate pildihoiatuste „raamatukogu“ on määratletud eraldi delegeeritud direktiivis (pildihoiatuste direktiiv) [2] .

3. 22. augustil 2016 kirjutas kaebuse esitaja eelkäija komisjonile, juhtides tähelepanu sellele, et tema büroo on saanud mitu kaebust tubakatoodete pakenditel kasutatava pildihoiatuse kohta (pildi tekst ütleb, et „moking põhjustab insult ja puuet“). Nad olid seisukohal, et üks piltidest, mis näitab ratastoolis olevat inimest, diskrimineeris ja häbimärgistas puuetega inimesi. Nad väitsid, et pilt kujutab inimesi ratastoolis halvas valguses, samas kui kõik puue, mis nõuavad ratastooli kasutamist, ei olnud tingitud suitsetamisest.

4. Komisjon vastas kaebuse esitajale 21. septembril 2016. Ta väljendas kahetsust, et mõned inimesed tundsid end pildi tõttu diskrimineerituna. Ta väitis siiski, et pilt ei häbimärgista kedagi ega ole ka diskrimineeriv. Ta märkis, et tema kasutatud erinevate piltide eesmärk oli teavitada potentsiaalseid tarbijaid suitsetamise ohtudest. Lisaks selgitas komisjon, et pildid valiti väga range valikumenetluse alusel, milles pöörati erilist tähelepanu tubakatarbimise ennetamise ja vähendamise üldisele eesmärgile. Sel eesmärgil konsulteeris komisjon ka eriarstidega [3] .

5. Kuna kaebuse esitaja ei olnud rahul komisjoni vastusega, pöördus ta ombudsmani poole.

Uurimine

6. Ombudsman algatas kaebuse uurimise ja tegi kindlaks järgmise väite:

Komisjon ei andnud kaebuse esitajale veenvat ja ammendavat vastust.

7. Uurimise käigus võttis ombudsman nõuetekohaselt arvesse kaebuses esitatud teavet. Eelkõige analüüsis ta põhjalikult komisjoni ja kaebuse esitaja vahelist kirjavahetust enne, kui kaebuse esitaja pöördus ombudsmani poole. Ombudsman uuris ka ise, sealhulgas kontakte Euroopa Puuetega Inimeste Foorumiga. Viimased väljendasid muret piltide asjakohasuse pärast.

Väide, et komisjon ei andnud piisavat vastust

Ombudsmanile esitatud argumendid

8. Kaebuse esitaja arvates häbimärgistati pilt puudega inimesi. Ta väitis, et ratastooli kasutamist vajavad puue ei ole tavaliselt suitsetamise tagajärg. Lisaks kujutas pilt ratastooli kasutajaid kui „rasket, õnnetut ja meeleheitlikku“. Ta viitas ka veebisaidi lingi sisule, millele komisjon viitas oma vastuses kaebusele. Kaebuse esitaja oli seisukohal, et selle lingi sisu toetab ekslikult seisukohta, et pildid on „meditsiiniliselt õiged“. Ta vaidlustas ka asjaolu, et komisjoni konsulteerimine õigusekspertidega puudutas ainult autoriõiguse küsimusi.

Ombudsmani hinnang

9. Ombudsman on teadlik, et puuetega inimeste piltide kasutamine on tundlik teema, mis on olnud riiklikul tasandil väga vastuoluline [4] . Kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikliga 8 peaksid osalisriigid hoiduma negatiivsete kujutiste loomisest seoses puude või piltidega, mida võib sellisena tajuda. Selle asemel peaksid nad edendama positiivset

suhtumist puuetega inimestesse.

10. Samal ajal märgib ombudsman, et tubaka tarbimine on ELis oluline rahvatervise probleem. Antud juhul on pildi eesmärk anda teada, et tubaka tarbimise üks paljudest negatiivsetest tagajärgedest on tõsine töövõimetus, mis tuleneb suitsetamisega seotud haigustest. Komisjon selgitas, et i) piltide eesmärk on teavitada ja hoiatada olemasolevaid ja potentsiaalseid suitsetajaid sellistest ohtudest ning ii) ta oli konsulteerinud eriarstidega piltide ja nende sobivuse kohta lisatud tekstihoiatusele.

11. Tubakatoodete kasutamise vähendamise ja lõpetamise eesmärk on kahtlemata üks suurimaid rahvatervise prioriteete kogu ELis. Graafiliste ja mõnikord šokeerivate piltide kasutamine on juba mõnda aega olnud selle eesmärgi saavutamiseks tehtavate jõupingutuste lahutamatu osa. Sobivate piltide valimisel tuleb leida tasakaal tõhususe maksimeerimise ja tundlikkuse tagamise vahel inimeste suhtes, kelle jaoks mõned pildid võivad olla solvavad. Tubakatoodetel terviseohu hoiatustena kasutamiseks lubatud pildid on esitatud delegeeritud ELi direktiivi [5] lisas. Ombudsmani volitused ei võimalda tal vaidlustada ELi seadusandja poolt heaks kiidetud õigusaktide sisu. Ombudsman leiab siiski, et üldiselt on komisjon andnud kaebusele mõistliku vastuse ja seega ei ole alust uurimise jätkamiseks.

12. Samal ajal rõhutab ombudsman, et ELi administratsiooni jaoks on oluline võtta arvesse kodanike seisukohti ja vajadust edendada ELi positiivset kuvandit. Ombudsman usub, et tubakatoodete pakenditele trükitavate piltide mis tahes tulevase läbivaatamise käigus oleks kasulik, kui komisjon konsulteeriks laialdaselt, mitte lihtsalt tervishoiutöötajatega. Nagu käesolevas kaebuses näidatud, võivad mõned neist piltidest olla puuetega inimeste puhul eriti tundlikud. Seetõttu usub ombudsman, et parima võimaliku tasakaalu saavutamiseks ühelt poolt puuetega inimeste õiguste ja huvide ning teiselt poolt rahvatervise perspektiivi vahel oleks eriti kasulik konsulteerida asjakohaste kodanikuühiskonna rühmadega.

Järeldus

Selle kaebuse uurimise põhjal lõpetab ombudsman selle järgmise järeldusega.

Edasised uurimised ei ole õigustatud.

Ombudsman rõhutab, et ELi halduse jaoks on oluline võtta arvesse kodanike seisukohti ja vajadust edendada ELi positiivset kuvandit. Ombudsman usub, et tubakatoodete pakenditele trükitavate piltide mis tahes tulevase läbivaatamise käigus oleks kasulik, kui komisjon konsulteeriks laialdaselt, mitte lihtsalt tervishoiutöötajatega. Nagu käesolevas kaebuses näidatud, võivad mõned neist piltidest olla puuetega inimeste puhul eriti tundlikud. Seetõttu usub ombudsman, et parima võimaliku tasakaalu saavutamiseks ühelt poolt puuetega inimeste õiguste ja huvide ning teiselt poolt rahvatervise perspektiivi vahel oleks eriti kasulik konsulteerida asjakohaste kodanikuühiskonna rühmadega.

Sellest otsusest teavitatakse kaebuse esitajat ja komisjoni.

Emily O'Reilly

Euroopa Ombudsman

Strasbourg, 11.7.2017

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/40/EL tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/37/EÜ (ELT 2014, L 127, lk 1).

[2] Komisjoni 10. oktoobri 2014. aasta delegeeritud direktiiv 2014/109/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/40/EL II lisa, luues tubakatoodetel kasutatavate pildihoiatuste kogu (ELT 2014, L 360, lk 22).

[3] Komisjon märkis, et rohkem teavet pildihoiatuste kohta võib leida aadressilt:
http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/pictorialwarnings_tpd_en.pdf [Linki]

[4] Nii on see näiteks liiklusohutuse kampaaniate puhul.

[5] Vt joonealune märkus 2.